

Sant Bartomeu

Navarcles

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Capella de St Bartomeu (carrer St Bartomeu); carrer St Bartomeu, 22; carrer Girona, 3-5.

Coordenades:

Latitud: 41.7548
Longitud: 1.90598
UTM Est (X): 409048
UTM Nord (Y): 4623131

Classificació

Número de fitxa 08140 - 48
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Antic Ibèric Romà Paleocristià Medieval Visigot
Segle I-VII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Les restes estructurals de les excavacions dels anys 2003 i 2004 van ser destruïdes amb la construcció dels edificis corresponents.
Protecció Física
Observacions protecció: Recinte de la capella tancat
Número inventari CC.AA. 1544, 11719, 14217
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Navarcles
Fitxes associades:
[Carrer Sant Bartomeu](#)
[Capella de Sant Bartomeu](#)
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Descripció

Vil·la romana localitzada al subsòl de la capella de Sant Bartomeu i en dos solars propers, a l'altra banda del carrer. Les restes identificades en les diverses excavacions corresponen a la part rústica de la vil·la, mentre que es desconeix la ubicació de la part urbana. La primera excavació practicada a la capella identificà estructures, que actualment es poden veure sota la plataforma del nou paviment, pertanyents a diferents etapes d'ampliació i remodelació successives entre els segles I i IV. El segle I és el moment fundacional i se'n conserva una sitja. El segle II la vil·la s'amplià cap a la banda de ponent i se'n conserven dos murs en opus caementitium. A començaments del segle III es van construir tres parets més orientades d'est a oest, així com tres murs localitzats fora de l'església pavimentats amb opus signinum, que es troben relacionades amb un torculum (premsa). El torculum es va reformar i adaptar a mitjan segle III amb la col·locació d'uns suports nous i l'elevació del paviment. L'amortització d'aquesta instal·lació, que es trobava coberta per un potent estrat de cendres, es va produir al segle IV, tot i que la vil·la va perdurar algun segle més en els altres sectors. Al segle XIII encara es devien conservar algunes parts de la vil·la enrunades, que es van aprofitar en la construcció de la capella de Sant Bartomeu. Entre el material recuperat destaca una llàntia d'oli paleocristiana en perfecte estat de conservació del segle IV (Menzel 602). També s'han trobat restes ibèriques (fonamentalment ceràmica) que permeten intuir la presència d'un poblat a la vora. Les excavacions realitzades els anys 2003 i 2004 en els solars propers van posar al descobert la continuació de la pars rustica de la vil·la. Concretament, al sector anomenat Sant Bartomeu, 22 s'hi van identificar dues fases. A la primera (datada als segles III-IV) corresponen un camp de dolia (recipients per emmagatzemar el gra) amb un total de 15 unitats i tres possibles forns (dos d'ells metal·lúrgics). Igual que al sector de la capella, al llarg del segle IV es produeix un abandó. Posteriorment s'aixequen noves construccions sobre les restes anteriors (fase 2, datada als segles V-VII), concretament un conjunt de murs que demostren que l'ocupació a la vil·la es perllonga uns segles més fins al seu abandonament definitiu en un moment indeterminat entre el final del segle V i el VII. Al sector anomenat Carrer de Girona, 3-5 van aparèixer noves estructures que probablement també formaven part de la pars rustica de la vil·la. Concretament, es van identificar quatre sitges, el fonament d'un mur (datat al segle IV o posterior) i un estrat de terraplenament.

Història

Fortià Solà, en les seves Notes Històriques de Navarcles ja indicava que s'havia trobat ceràmica romana prop de la capella de Sant Bartomeu. En el marc dels treballs de restauració de la capella a càrrec del Servei de Catalogació i Conservació de Monuments de la Diputació de Barcelona es van portar a terme excavacions a l'interior i a l'entorn immediat del temple. Aquesta tasca va ser dirigida per Xavier Solé i Àlvar Caixal durant els anys 1985 i 1986 i donà com a resultat la troballa de les restes d'una vil·la romana. L'any 2003, amb motiu de la construcció de nous habitatges i un aparcament al solar del davant (carrer Sant Bartomeu, núm. 22) l'Ajuntament va procedir a aturar les obres per tal de realitzar un seguiment arqueològic, ja que en els primers rebaixos havien aparegut restes d'un mur romà. Els treballs arqueològics van anar a càrrec de l'empresa Arqueociència, sota la direcció de Roser Arcos López. L'estiu de 2004, amb motiu de la demolició i construcció de nous habitatges a la finca del costat (entre els carrers Girona i Sant Bartomeu) es van portar a terme nous treballs arqueològics, realitzats també per Arqueociència.

Bibliografia

ARCOS, Roser; VELASCO, Carles (2003). Memoria de la intervenció arqueològica al solar del c/ Sant Bartomeu nº 22. Arqueociència, SCSL (treball no publicat).

AUTORS DIVERSOS (1988). "Darreres intervencions del Servei de Catalogació i Conservació de monuments de la Diputació de Barcelona a la comarca del Bages", Dovella, núm. 26, Manresa. P. 47-51.

CAIXAL, Àlvar; SOLÉ, Xavier (1989). "Resultats de l'excavació a la capella de Sant Bartomeu de Navarcles (Bages)", Quaderns Científics i Tècnics, n. 3. Diputació de Barcelona. P. 59-65.

CAIXAL, Àlvar; LÓPEZ, Albert (1993). "Sant Bartomeu de Navarcles", Anuari d'intervencions arqueològiques a Catalunya. Època romana. Antiguitat tardana, campanyes 1982-1989. Generalitat de Catalunya, Barcelona. P. 39-40.

DAURA, Antoni; GALOBART, Joan; PIÑERO, Jordi (1995). L'arqueologia al Bages, Centre d'Estudis del Bages.

LÓPEZ, Albert (1992). "Les recerques arqueològiques a Sant Bartomeu de Navarcles, Santa Magdalena del Pla, Sant Pere de Castellfollit del Boix i el Pont Vell de Castellbell i el Vilar", Arqueologia i patrimoni a la Catalunya interior, Miscel·lània d'Estudis Bagencs, núm. 8. P. 13-34.

SOLÀ, Fortià (1910). Navarcles. Notes històriques. Imp. Dr. Vives, Manresa. P. 28.

